

Tussen Hoop en Vrees

**Tussen
Hoop en
Vrees**

Tussen Hoop en Vrees

Hanneke Ettekoven, Annet Jansen

© augustus 2006

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door
Dagblad van het Noorden
Gemeente Emmen
Kobalt voor onderwijs en jeugd
LOWANvo
OPDC Zuidoost Drenthe
Vluchtelingenwerk Drenthe

*Buiten de wettelijke beperkingen op het auteursrecht mag niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in
enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op
enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.*

Inhoud

Voorwoord	7
Inleiding	9
“Ik zou graag met minister Verdonk in debat gaan” <i>Lida Shenwari, 16 jaar (Afghanistan)</i>	11
“Ik weet dat het zin heeft om door te blijven vechten” <i>Jelena Duzjeva, 20 jaar (Oezbekistan)</i>	15
Het enige wat ik wil, is een normaal leven” <i>Priya Gulati, 18 jaar (Afghanistan)</i>	19
“Ik ben geboren om van het leven te genieten” <i>Mauro dos Reis, 13 jaar (Angola)</i>	23
“Zolang mijn moeder maar mag blijven, vind ik alles goed” <i>Zohour Alfizzani, 17 jaar (Libië)</i>	27
“Ik heb mijn moeder Nederlands geleerd” <i>Behdis Ghavim, 17 jaar (Iran)</i>	31
“Dat we uitgenodigd zijn, betekent niet dat we mogen blijven” <i>Besart, 15 jaar en Shkurta Krasniqi, 23 jaar (Kosovo)</i>	35
Gigi: Dankzij de medicijnen tegen suikerziekte gaat het nu goed met me <i>Jasmin/Gigi, Jahic, 15 jaar (Bosnië)</i>	39

“Mensen denken dat we “echte” Nederlanders zijn”	43
<i>Erna, 17 jaar en Faruk Suman, 15 jaar (Servië)</i>	
“Zonder mijn oma was het niet zo goed met me gegaan”	47
<i>Manuel, 14 jaar (Azerbeidzjan)</i>	
“Positief blijven is zo ontzettend belangrijk”	51
<i>Igor Chpilevski, 17 jaar (Rusland)</i>	
“Ik ben van Nederland gaan houden”	55
<i>Roman Hovanisian, 16 jaar (Azerbeidzjan)</i>	
‘Ik ben blij dat ik in Nederland zo veel heb mogen leren’	59
<i>Mandalena, 17 jaar (Angola)</i>	
“Het krijgen van een baby’tje is het mooiste wat me is overkomen”	63
<i>Nadia Issifou, 19 jaar (Togo)</i>	
Nawoord	69

Voorwoord

Al 15 jaar wordt er in Emmen door de scholen voor Voortgezet Onderwijs samengewerkt bij de opvang van asielzoekersjongeren en nieuwkomers. Deze jongeren staan voor de lastige taak om niet alleen de Nederlandse taal te leren, maar ook om in het Nederlands te gaan studeren.

Daar komt bij dat zij regelmatig van AZC veranderen en elke keer weer naar een andere school moeten. Ondanks de onzekerheid of hun toekomst al dan niet in Nederland ligt, grijpen veel van deze jongeren de kans om een opleiding te volgen met beide handen aan. De structuur die het dagelijks leven op school hen biedt, zorgt er misschien juist voor dat zij het vol kunnen houden.

Toen één van de leerlingen was uitgekozen voor het Nationaal Jeugdebat, werd het tijd om actie te ondernemen. Iedereen mag weten welke prestaties door veel van deze jongeren geleverd worden. Er werden 'afspraken' gemaakt en elke week werd er een interview in de krant geplaatst, zo ontstond de serie "Tussen Hoop en Vrees"

Dank zij alle positieve reacties kregen wij de kans om er mee door te gaan. De veertien interviews hebben stuk voor stuk grote indruk op veel volwassenen, maar ook op jongeren gemaakt. Elk verhaal is op zijn eigen manier meer dan bijzonder. Dat verschillende instanties er voor gezorgd hebben dat de serie nu gebundeld is, is natuurlijk helemaal prachtig.

Wij willen met het uitgeven van deze bundel onze bewondering tonen voor deze asielzoekersjongeren die de afgelopen maanden zo openhartig met ons over hun leven, hoop en verwachtingen hebben gesproken.

Wij willen hun kracht, doorzettingsvermogen en positieve instelling aan zoveel mogelijk mensen laten zien.

Hanneke Ettekoven

Annet Jansen

Inleiding

Veel te jong moesten ze naar Nederland vluchten. Ze werden van het ene asielzoekerscentrum naar het andere gestuurd. Vrijheid, zekerheid en rust hebben ze nooit gekend. Bovendien weten ze niet hoe hun toekomst er uitziet. Toch doen ze elke dag hun uiterste best om iets van hun leven te maken. Want het woord “opgeven” kennen ze niet. In deze serie interviews vertellen jonge asielzoekers aan de hand van steekwoorden over hun bijzondere leven en de reden waarom zij ondanks alle tegenslagen toch altijd doorgaan.

“Ik zou graag met minister Verdonk in debat gaan”

De 16-jarige Lida Shenwari kwam ruim zes jaar geleden uit het onveilige Afghanistan naar Nederland. In no time leerde ze het Nederlands en haalde ze haar VMBO-diploma. Nu zit Lida in havo-4 van het Esdal College in Emmen en is ze uitgekozen om mee te doen aan het Nationaal Jeugddebat. Haar doel? “Minister Verdonk spreken over het Nederlandse asielbeleid. Ik zou haar graag wat manieren bijbrengen.”

Onveilig

“Eind 1999 ben ik samen met mijn ouders, zus en twee broertjes gevlucht. Veilig leven was voor ons in Afghanistan niet meer mogelijk. Mijn oudere broer moest met mijn oma achterblijven. Van mijn oma weten we inmiddels dat ze overleden is. Of mijn broer nog leeft, weet ik niet.”

Een “thuis”

“Ik vind het heerlijk om in Nederland te wonen. Sinds onze komst in 1999 zijn we zeven keer verhuisd. Ik heb op Texel, maar ook in Dordrecht en Ermelo gewoond. Hier in het asielzoekerscentrum in Emmen bevalt het, ondanks alle onzekerheid, goed. Het is prettig om nu een “echt thuis” te hebben. Ik kan naar school, heb vriendinnen en de mogelijkheid om iets van mijn leven te maken.”

Mijn droom

“Ik ben in de internationale taalklas van het Esdal College begonnen. Omdat het goed ging en ik het leuk vind om te leren, mocht ik al snel naar het VMBO. Dat ik nu op de havo zit, is natuurlijk helemaal geweldig. Mijn droom is om later voor Artsen zonder Grenzen te werken.”

Toekomst

“Hoe mijn toekomst eruit ziet, weet ik niet. We proberen al zes jaar lang een permanente verblijfsvergunning te krijgen, maar het ziet er somber uit. Om eerlijk te zijn: eigenlijk weet ik al zeker dat we terug moeten. Volgens de Nederlandse regering is Afghanistan immers weer veilig. Toch probeer ik hier zo weinig mogelijk aan te denken. Hoe klein de kans ook is, ik blijf hopen.”

Doorzetten

“Waarom ik altijd blijf doorzetten? Omdat ik geen andere optie heb. Als wij straks teruggestuurd worden naar Afghanistan, wacht ons daar Al Quaeda. Wij worden gezien als westerlingen omdat wij zes jaar in Nederland hebben gewoond. En westerlingen worden niet geaccepteerd, dat is heel simpel. Ik wil er niet te veel over

De 16-jarige Lida Shenwari wil maar al te graag met Verdonk praten.

Foto: Henk Benting

nadenken. En ook al was het wel weer veilig: ik kan niet in mijn “eigen” taal lezen en schrijven omdat ik daar nooit naar school ben geweest. Wat moet ik dan? Zo lang ik in Nederland woon, doe ik er alles aan om zo veel mogelijk te bereiken. Dat kan niemand mij meer afpakken.”

Respect

“Twee van mijn klasgenootjes hebben vorig jaar meegedaan aan het Nationale Jeugddebat. Ik kreeg de tip om het ook eens te proberen. Dat ik uitgekozen zou worden, had ik nooit verwacht.

Ik denk dat het komt doordat ik tijdens de voorronde een van de kamerleden op zijn gedrag aansprak. Ik had het gevoel dat de man ons ab soluut niet serieus nam. Hij lachte ons uit en zat maar wat achterover te leunen in zijn stoel. En dat heb ik hem dan ook maar verteld: hij moest van mij wat meer respect tonen. Iedereen begon te klappen en van de voorzitter kreeg ik zelfs een knipoog.”

Duidelijkheid

“Binnenkort beginnen we met de trainingen voor het debat dat aan het eind van dit jaar plaats heeft. Ik zou heel graag met minister Verdonk willen praten. Ik hoop dat ze mij het een en ander kan uitleggen over het Nederlandse asielbeleid. Waarom moeten mensen bijvoorbeeld jarenlang wachten op een antwoord? Ze krijgen dan wel een kans om hier een leven op te bouwen maar het wordt ze net zo snel weer afgepakt. Dat is toch onmenselijk! Ook wil ik haar vertellen hoe ik de afgelopen jaren heb geleefd. Alle problemen, alle stress. Of ik er iets mee bereik, weet ik niet. Maar ik neem mijn dossier mee en hoop op iets meer duidelijkheid. Ik heb dan in ieder geval mijn uiterste best gedaan.”

“Ik weet dat het zin heeft om door te blijven vechten”

Zes jaar geleden kwam de 20-jarige Jelena Duzjeva uit het onveilige Oezbekistan naar Nederland. Binnen een jaar leerde ze Nederlands en mocht ze naar de havo op het Hondsrug College in Emmen. Nu ze in haar examenjaar zit, heeft Jelena nog maar één doel: Medische Beeldvormende Therapeutische Technieken studeren in Groningen. “Ik weet dat ik het kan en het leuk vind. Ik ga er helemaal voor.”

Vluchten

“In 2000 ben ik samen met mijn moeder en zus uit Oezbekistan gevlucht. Mijn vader kwam een paar maanden later. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie werden wij als christenen gediscrimineerd in Oezbekistan. Het was er voor ons niet meer veilig. Laat ik het zo zeggen: Een toekomst hadden we daar niet gehad.”

Foutje

“Ook wij hebben ons eerste halfjaar in Nederland in verschillende asielzoekerscentra gewoond. In Limburg, Eindhoven Toen we in augustus in Emmen terechtkwamen, leek het erop dat we eindelijk ons eigen plekje hadden. Tot we in 2003, door een “foutje” van onze advocaat, op straat werden gezet. Je vraagt je dan af of er ooit een einde komt aan alle ellende. Nu weet ik dat het zin heeft om altijd door te vechten: ik heb een eigen huisje waar ik samen woon met mijn man.”

Trouwen

“Toen wij uit het asielzoekerscentrum in Emmen werden gezet, heeft een Nederlands gezin ons opgevangen. Zij hebben ons met alles geholpen en ik ben ze dan ook ontzettend dankbaar. Maar wat natuurlijk het allermooiste is, is dat ik verliefd werd op hun zoon. In 2004 zijn we getrouwd! Omdat ik geen permanente verblijfsvergunning heb, moet ik mijn eigen achternaam houden. Het was voor mij best raar om mijn klasgenootjes over mijn huwelijk te vertellen. Maar gelukkig waren alle reacties positief.”

Te veel

“Omdat ik heel goed ben ik exacte vakken, heb ik op de havo het profiel natuur en gezondheid gekozen. Dat is inderdaad pittig, maar ik kan er straks wel heel veel kanten mee op. In de derde klas ging het zelfs zo goed, dat ik naar het vwo mocht. Helaas was dat net in de periode dat wij op straat gezet werden. In die tijd is er te veel met me gebeurd. Ik werd er ziek van en de linkerkant van mijn gezicht raakte verlamd. In het ziekenhuis konden ze niks vinden. Stress bleek de oorzaak van mijn problemen te zijn. Omdat ik op

Jelena Duzjeva is van plan iets 'heel moois' van haar leven te maken.

Foto: Duncan Wijting

school te veel gemist had, bleef ik zitten. Tijdens mijn onderzoeken in het ziekenhuis kwam ik erachter hoe graag ik de medische kant op wilde.”

Een tien

“Het gaat nu heel erg goed op school en ik heb mooie cijfers. Mijn ouders hebben er altijd op gehamerd dat ik meer dan mijn best moet doen. Daar heb ik veel aan gehad. Bij elke toets ga ik voor een

ten. Na dit jaar wil ik graag studeren in Groningen. De opleiding Me discche Beeldvormende Therapeutische Technieken is echt iets voor mij. Het enige probleem is, is dat ik straks wel een beurs nodig heb. Ik hoop dat er een oplossing komt, want dit wil ik heel erg graag.”

Plannen

“Ik maak veel plannen voor later: studeren, werken en bovendien wil ik graag kinderen. Toch heb ik geen flauw idee hoe mijn toekomst eruit ziet. Je blijft je afvragen of je straks terug moet. Voorlopig concentreer ik mij gewoon op alles wat wel kan. De tijd die ik hier heb, gebruik ik om iets moois van mijn leven te maken.”

“Het enige wat ik wil, is een normaal leven”

De 18-jarige Priya Gulati kwam zes jaar geleden uit het onveilige Afghanistan naar Nederland. Op haar dertiende leerde ze alsnog lezen en schrijven en ze haalde haar VMBO-diploma op het Esdal College in Emmen. Als het aan de school had gelegen was Priya naar de HAVO gegaan, maar de 18-jarige had iets anders in haar hoofd. “Voordat ik naar Nederland kwam, had ik nog nooit gesport. In Afghanistan kan en mag dat niet. En dat was voor mij een goede reden om met de opleiding Sport en Beweging van het Drenthe College te beginnen.”

Bijzonder

“Samen met mijn drie broertjes en mijn moeder ben ik in 2000 naar Nederland gekomen. Waar mijn vader is en of hij nog leeft, weet ik niet. Omdat wij geen moslims zijn, was het voor ons onveilig in Afghanistan. Het is heel bijzonder om dan in Nederland terecht te komen. Een land vol mogelijkheden, een plek waar alles kan.”

Frustrerend

“In Afghanistan ben ik nooit naar school geweest. Toen ik in het asielzoekerscentrum in Rotterdam kwam wonen, mocht ik ook ineens aan een opleiding beginnen. Op mijn dertiende leerde ik lezen en schrijven. Ik heb er hard voor moeten knokken maar het ging hartstikke goed op het VMBO. In mijn examenjaar kregen we ineens het slechte nieuws dat ons AZC ging sluiten. We moesten verhuizen naar Klazienaveen, drie maanden later naar Emmen. Dat is heel frustrerend als je in je examenjaar zit. Je moet leren, hebt behoefte aan regelmaat. Erg makkelijk was dat jaar niet, maar ik slaagde toch. Mijn leraren op het Esdal College vonden het zelfs een goed idee als ik naar de HAVO zou gaan.”

Sporten

“Drie jaar geleden heb ik voor het eerst gesport. Dat vinden veel mensen raar, maar in Afghanistan kan dat gewoon niet. Op het Esdal mocht ik meedoen aan een extra sportprogramma voor leerlingen die dat nodig hadden voor hun vervolgopleiding. Erg goed was ik in het begin niet. Toch was dat juist voor mij een reden om voor de opleiding Sport en Beweging te kiezen. Als ik iets graag wil, ga ik er honderd procent voor. Dat het mij nu gelukt is, alle studenten moeten een test doen voordat ze aan de opleiding mogen beginnen, vind ik heel belangrijk. Op deze manier kan ik mezelf bewijzen.”

Zwemmen

“Ik zit nu in het eerste jaar van mijn studie en het gaat echt heel goed. Even leek het erop dat ik niet verder zou kunnen leren omdat ik er geen geld voor heb. Het Esdal College heeft toen samen met

Priya Gulati wil zichzelf graag bewijzen.

Foto: Jan Anninga

het Drenthe College iets voor mij geregeld. Dat vind ik toch zo iets geweldigs! Ook op deze school krijg ik de kans om heel veel nieuwe dingen te doen. Zo heb ik vorig jaar, op mijn zeventiende, mijn zwemdiploma gehaald. Ook geef ik momenteel sportles aan kinderen van 6 tot 12 jaar op het AZC. We sporten, spelen spelletjes, kijken naar een film. Maar ook zijn er momenten dat we rustig met elkaar knuffelen. Ook dat is namelijk heel erg belangrijk. Het is een groot succes.”

Normaal

“Zoals het er nu uitziet, moet ik straks met mijn familie terug naar Afghanistan. Dat vind ik zo oneerlijk. Een alleenstaande vrouw met kinderen die ook nog geen moslim is, heeft daar geen toekomst.

Hoe hard er ook geroepen wordt dat Afghanistan weer veilig is. Ik ben dan ook heel bang voor de gevolgen. Mijn hele leven lang heb ik voor alles moeten vechten. Het enige wat ik wil, is een normaal leven.”

“Ik ben geboren om van het leven te genieten”

De 13-jarige Mauro dos Reis kwam ruim vier jaar geleden uit het onveilige Angola naar Nederland. Hij maakte een grote indruk op zijn lerares. “Ik was volgens haar heel erg klein.” Omdat Mauro het Nederlands snel onder de knie kreeg en zo goed zijn best deed, mocht hij groep acht van de basisschool overslaan. Tegenwoordig woont hij in het asielzoekerscentrum in Zweeloo en zit hij in de tweede klas van het VMBO op het Carmelcollege in Emmen. Bovendien is hij is ontzettend gegroeid. “Dat komt omdat ik nu zo veel eet.” Ook Mauro is zeer getalenteerd: “Voetbal is mijn leven.”

Sneeuw

“In 2001 ben ik samen met mijn moeder en mijn tante naar Nederland gevlucht. Mijn vader leeft niet meer, maar ik heb hem wel gekend. Hij was meester op een school. Ik weet nog heel goed dat ik in Nederland voor het eerst sneeuw zag. Ik had het ontzettend koud en vroeg me af hoe mensen kunnen leven in dit klimaat.”

Juf Jannie

“In Angola ging ik vanaf mijn zesde naar school. Ik nam een melkbus mee om op te zitten. Mijn school daar is totaal niet te vergelijken met mijn school hier. In Angola begonnen we ‘s ochtends heel erg vroeg, maar het gebeurde vaak dat onze leraar te laat was. Of helemaal niet kwam. In Nederland mocht ik in Aalden naar school. Ik leerde juffrouw Jannie kennen. Alles wat ik bereikt heb, heb ik aan haar te danken.”

Voetbal

“Ik heb altijd al veel gevoetbald, want ook in Angola is deze sport heel populair. Daar speelden we op straat. Het doel werd gemaakt van stokken. Maar het spel is zowel in Angola als in Nederland natuurlijk hetzelfde: lekker pingelen. Alleen kreeg ik hier ineens de kans om naar de voetbalschool te gaan. Dat betekent dat ik op het Carmelcollege extra tijd krijg om met voetbal bezig te zijn. Toen ik net begon met de trainingen, bracht juf Jannie me elke week naar Emmen. Ik speel nu in het C1 team van FC Emmen en train drie keer per week.”

Genieten

“Behalve voetbal, ben ik ook gek op dansen. Samen met twee landgenootjes heb ik een eigen dansgroepje. Er zitten ook acht Nederlandse meisjes bij. We proberen zo veel mogelijk op te treden. Ook mijn geloof vind ik erg belangrijk. Ik krijg bijbellen bij Jehova’s Getuigen. Ik geloof in God en dankzij Hem weet ik dat ik vertrouwen moet hebben. Hoe slecht alles ook gaat, uiteindelijk komt alles goed. Zo heb ik bijvoorbeeld van Hem geleerd dat wij geboren zijn om van het leven te genieten. Een prachtige gedachte toch!”

Het leven van Mauro dos Reis draait om voetbal.

Foto: Henk Benting

Reëel blijven

“In Zweeloo wonen wij met zijn achten in een huis. Mijn kamer deel ik met een oudere jongen. Ook hij komt uit Angola. We hebben het hartstikke gezellig met elkaar. Mijn huiswerk maak ik thuis

en dat gaat goed. Ik sta een 9 op Nederlands! Ik hoop dat ik later elektricien kan worden. Of profvoetballer natuurlijk, maar dat wil iedereen. Het is heel belangrijk om een droom te hebben, maar je moet wel reëel blijven. Misschien kan ik ooit wel trainer worden bij een amateurclub.”

Goede afloop

“Ik ben heel erg blij dat er zo veel mensen zijn die ons helpen bij onze procedure. Toch zijn er veel frustrerende momenten. Veel mensen kunnen zich niet voorstellen hoe het is om vluchteling te zijn. Zoiets moet je denk ik eerst zelf meemaken. Ik weet niet of wij in Nederland mogen blijven. Mijn moeder is ziek en ik denk niet dat ze nog beter wordt. Ik ben bang dat we haar medicijnen niet in Angola kunnen krijgen. Vertrouwen in een goede afloop heb ik wel. Daar kan je zelf een grote rol in spelen. Op een dag kan ik al het slechte achter mij laten, daar ga ik voor.”

“Zolang mijn moeder maar mag blijven, vind ik alles goed”

De 17-jarige Zohour Alfizzani kwam twee jaar geleden uit het onveilige Libië naar Nederland. Zohour volgt nu vier maanden onderwijs op het AOC Terra in Emmen en spreekt bijzonder goed Nederlands. Later wil ze heel graag kinderarts worden, maar voorlopig heeft ze iets anders aan haar hoofd. “Mijn moeder is heel erg ziek en ik zorg voor haar. Voorlopig is dat het enige waar ik me op wil richten. Mijn moeder betekent heel veel voor me.”

Samen

“Ik ben twee jaar geleden met mijn familie naar Nederland gekomen. We hebben in Zwolle, Groningen en Alkmaar gewoond. Nu, in Emmen, wonen we voor het eerst met ons hele gezin samen in een huis. Ik hou van Nederland. Alles hier is mooi en makkelijk als ik het vergelijk met Libië.”

Hoofddoek

“Op het AOC Terra krijg ik vijftien uur Nederlands per week. Ik leer koken, bloemschikken en we gaan ons nu ook bezighouden met techniek. Ik heb het er erg goed naar mijn zin en vind alles geweldig. Dat is niet heel erg raar als je gewend bent om in Libië naar school te gaan. Ik moest daar altijd een schooluniform dragen. Een lange bruine broek, blouse, heel rare sokken en schoenen. Het ergst vond ik de hoofddoek en die probeerde ik dan ook zo veel mogelijk af te doen. Maar dat had natuurlijk gevolgen. In Libië is het heel normaal dat vrouwen geslagen worden. Zo ook op school. Niet alleen als ik mijn hoofddoek afdeed, maar ook als ik ziek was. Elke keer die klappen”

Vrije tijd

“Naast school vind ik het ook leuk om te dansen. Mijn moeder heeft wel eens tegen me gezegd dat ik iets rustiger moet worden: ik spring en dans altijd in het rond als ik thuis ben. Ook heb ik sinds kort zwemles, maar dat vind ik wel moeilijk. Om eerlijk te zijn, eigenlijk wil ik niet al te veel naast mijn school doen. Omdat mijn moeder zo ziek is, ze heeft problemen met haar hart en nieren, wil ik al mijn tijd vrijhouden om voor haar te zorgen.”

Tolk

“Momenteel moet mijn moeder elke maand een week in het ziekenhuis blijven. In de weken dat ze thuis is, gaat ze drie keer per week naar haar dokter. Omdat mijn moeder nog niet zo goed Nederlands spreekt, ga ik altijd mee. Ik ben dan een soort tolk. In de week dat ze in het ziekenhuis ligt, ben ik elke dag van 13.00 tot 21.00 uur bij haar. Vermoeiend? Ik doe het graag en heb alles

Zohour Alfizzani zorgt voor haar zieke moeder.

Foto: Henk Benting

voor haar over. Zo krijg ik bijvoorbeeld elke dag geld om met de bus naar school te gaan, maar dat spaar ik op. Om iets lekkers voor haar te kopen bijvoorbeeld. Zij heeft het harder nodig.”

Blijven

“Ik heb geen idee of ik in Nederland mag blijven en daar maak ik me nu ook niet druk om. Als mijn moeder maar wel een permanente verblijfsvergunning krijgt. In Libië zijn geen goede doktoren en ook niet de medicijnen die ze nodig heeft. Als mijn moeder terug moet, betekent dat haar dood. Mensen vragen mij wel eens hoe het kan dat ik altijd blijf lachen, maar dat is voor mij een rare vraag. Ik ben nog jong, voor mij is niets een probleem. Ik red mij wel. Zolang mijn moeder hier mag blijven, vind ik het goed. Ik ben er van overtuigd dat alles dan goed komt.”

“Ik heb mijn moeder Nederlands geleerd”

De 17-jarige Behdis Ghavim kwam in 1999 uit het onveilige Iran naar Nederland. Behdis gaat tegenwoordig naar het Carmelcollege in Emmen en zit in havo 4. Ze is het enige meisje van haar jaar dat het profiel Natuur en Techniek heeft gekozen. “Het gaat hartstikke goed op school en eigenlijk vind ik alle vakken leuk.” Of ze al weet wat ze na het halen van haar diploma wil? “Jazeker. Eerst het vwo afmaken en dan naar de universiteit. Natuur- of scheikunde studeren lijkt me helemaal geweldig.”

Liever niet

“Bijna zeven jaar geleden ben ik samen met mijn moeder en broer uit Iran gevlucht. Ik was nog erg jong en kan me er niet meer zo veel van herinneren. Toch blijft het voor mij een vervelend onderwerp. Ik praat er dan ook liever niet over. Ik weet nog wel heel goed dat we op Schiphol aankwamen. Het was daar ontzettend mooi. We hadden een plastic zak bij ons waar onze kleding in zat. En, oh ja, het regende toen we uit het vliegtuig stapten.”

Naar school

“Onze eerste nacht in Nederland hebben op we op Schiphol doorgebracht. Daarna zijn we naar een opvangcentrum in Haarlem gestuurd. Ik mocht naar school. Alles wat ik daar leerde, vertelde ik weer aan mijn moeder. Zo nam ik bijvoorbeeld plaatjes van dieren mee naar huis om mijn moeder de woorden in het Nederlands te leren.”

Terschelling

“In het opvangcentrum werd er altijd heel “hysterisch” gedaan als er verteld werd dat je moest verhuizen naar “een van de eilanden”. Het was dus wel even schrikken toen wij hoorden dat we naar Terschelling moesten. Vooral mijn moeder zag het helemaal niet zitten. We moesten eerst met de boot, voor ons de eerste keer, en vervolgens met een of ander busje door een bos. Ik weet nog heel goed dat ik dacht: waar brengen ze ons nou toch heen?”

Uitzicht op zee

“Al snel na onze aankomst kwamen we er achter dat we ons voor niets zorgen hadden gemaakt. We kregen een kamer in een prachtig hotel waar alleen maar asielzoekers zaten. Stel je eens voor: een kamer met uitzicht op zee. Ook mochten we zelf koken in de keuken van het hotel en kreeg ik de kans om elke dag naar school te gaan in Hoorn. De mensen op Terschelling zijn bovendien ontzettend vriendelijk! Ik heb daar echt de tijd van mijn leven gehad.”

De 17-jarige Behdis Ghavim uit Iran weet precies wat ze wil na de havo: haar vwo-diploma halen en dan naar de universiteit.

Foto: Henk Benting

Natuur en Techniek

“Toen we niet meer in het hotel op Terschelling konden blijven, zijn we verhuisd naar Weiteveen. Daarna naar Klazienaveen en uiteindelijk kwamen we in het asielzoekerscentrum in Emmen terecht. Ik deed in die tijd het VMBO en haalde mijn diploma. Het was geweldig om te horen dat ik daarna naar de havo mocht. Het gaat hartstikke goed en ik vind het ook nog eens erg leuk.”

Mijn voorbeeld

“Na de havo wil ik heel graag mijn vwo-diploma halen. En daarna naar de universiteit. Dat heeft mijn grote voorbeeld, mijn broer, ook gedaan. Hij studeert nu natuurkunde in Groningen. Ik denk

dat ik dat ook kan. Alleen als er vervelende dingen gebeuren op het AZC, is het soms moeilijk om te leren. Dan ga ik zitten piekeren en wil ik graag even alleen zijn. En dat is lastig, want ik deel een kamer met mijn moeder. Een studeerkamer zou dan ook een uitkomst zijn.”

Mijn toekomst

“Natuurlijk fantaseer ik vaak over mijn toekomst. Studeren, een baan Maar ook wij weten niet of we in Nederland mogen blijven. Over onze procedure praat ik liever niet, daar schiet ik toch niets mee op. Ik zie het allemaal wel. Voorlopig is het goed zo.”

“Dat we uitgenodigd zijn, betekent niet dat we mogen blijven”

De 15-jarige Besart en de 23-jarige Shkurta Krasniqi, die om persoonlijke redenen niet op de foto wil, uit Kosovo werden zeven jaar geleden samen met hun ouders, broers en zussen door onze regering uitgenodigd om naar Nederland te komen. Ze leefden zeven weken lang in een tent in Ermelo. Vervelend? “Absoluut niet. Dat was voor ons een hele fijne en vooral rustige plek om te zijn.” Tegenwoordig woont het gezin in het asielzoekerscentrum (AZC) in Aalden. Besart zit in de derde klas van het VMBO op het Esdal College en Shkurta is bijna klaar met haar opleiding tot apothekersassistente. “Dankzij onze opleidingen hebben wij een plan en een doel voor de toekomst.”

Oorlog

“Zeven jaar geleden zaten we samen met 40.000 vluchtelingen in een kamp in Macedonië. Door de oorlog konden we niet meer in Kosovo blijven. Het was een rottige tijd. Onze ouders waren ziek en Besart liep ook nog eens een voedselvergiftiging op. Het was heel erg belangrijk dat er zo snel mogelijk een oplossing voor ons zou komen. We moesten daar weg.”

Nederland?

“We weten nog goed dat er in het kamp iemand naar ons toe kwam met de vraag of we naar Nederland wilden. Nederland? Is het daar veilig? Erg lang hebben we er niet over nagedacht. Het ging tenslotte om de gezondheid van onze familie. De spullen werden gepakt en we stapten op het vliegtuig. Om 22.30 uur kwamen we aan in Ermelo. Daar bleven we zeven weken.

Mooi en rustig

“Het eerste AZC waar wij gewoond hebben, staat in Grave in Brabant. Voor ons is Grave de allermooiste plek in heel Nederland en daar hebben we dan ook fijne herinneringen aan. Het is heel erg belangrijk dat je, als je uit een oorlogsgebied komt, op een rustige plek gaat wonen. We hadden het in Grave niet beter kunnen treffen. Helaas moesten we na vier maanden verhuizen naar Markelo. Maar ook daar hebben we een leuke tijd gehad: we kregen een caravan voor onszelf.”

Goed opgevangen

“Net zoals de meeste asielzoekers zijn ook wij nog meerdere keren naar een andere plaats gestuurd. Uiteindelijk kwamen we in Gees terecht. Het is onvoorstelbaar hoe goed we daar zijn opgevangen. We kregen Nederlandse vrienden en die hielpen ons met alles. Als we over straat liepen, werden we door vreemden aangesproken. Die wilden gewoon een praatje met ons maken! Het was jammer dat we twee jaar later weer weg moesten. Maar als we nu weer in Gees zijn, worden we nog steeds door heel veel mensen gegroet.”

De 15-jarige Besart Krasniqi uit Kosovo droomt stiekem van een carrière als profvoetballer.

Foto: Henk Benting

Diploma

“Het gaat heel erg goed bij ons op school en zoals het nu lijkt hebben we straks allebei een diploma. Natuurlijk is dat geweldig, maar er zit ook een mindere kant aan. Nederlandse kinderen die klaar zijn met school en niet verder willen of kunnen leren, gaan aan het werk. Wij mogen dat niet. Het halen van je diploma betekent dus eigenlijk dat je straks thuis zit. Toch denken we daar niet te veel bij na, want dankzij onze opleidingen hebben we wel een plan en een doel voor onze toekomst. Of die nou in Nederland is of in Kosovo.”

Dromen

“Na schooltijd vind ik (Besart, red.) het heerlijk om te voetballen. Ik zit in het B1 elftal van Zweeloo en train twee keer per week. Elke zaterdag hebben we een wedstrijd. Dan komt mijn vader wel eens kijken. Ik denk wel dat ik een goede voetballer ben en stiekem droom ik van een carrière als prof. Ik weet dat er heel veel jongens zijn die dit willen, maar je weet het natuurlijk nooit. Dromen kan geen kwaad toch?”

Toekomst

“Hoe onze toekomst er uitziet, weten we niet. Momenteel is alles onzeker. Wij zijn uitgenodigd om in Nederland te komen wonen. Het heeft ons veel moeite gekost om hier een nieuw leven op te bouwen, maar het is gelukt. Nu, zeven jaar later, moeten we ineens terug. Dat snap je toch niet? Op zulke momenten is het moeilijk om gewoon door te gaan. Heel erg vervelend. Maar we houden vol. Want dat is het enige wat we kunnen doen.”

Gigi: Dankzij de medicijnen tegen suikerziekte gaat het nu goed met me

De 14-jarige Jasmin, oftewel Gigi, Jahic uit Bosnië kwam in 2000 samen met zijn zusje en ouders naar Nederland. Gigi gaat tegenwoordig naar het Orthopedagogisch Didactisch Centrum (OPDC) in Emmen. “Dat is een speciaal soort onderwijs voor kinderen met problemen, die tijdelijk meer ondersteuning nodig hebben. Mijn probleem is mijn suikerziekte. Ik moet vier keer per dag spuiten. Het heeft een tijdje geduurd voordat ik daar mee om kon gaan, maar nu gaat het gelukkig goed.”

Duitsland

“Wij zijn in 1992, toen de oorlog uitbrak, gevlucht uit Bosnië. Ik was toen 4 maanden oud. We kwamen in Duitsland terecht en in die tijd kreeg ik suikerziekte. Na 6,5 jaar moesten we weer terug naar Bosnië, waar we 2,5 jaar gewoond hebben. Uiteindelijk hebben mijn ouders besloten om naar Nederland te gaan. De medicijnen die ik nodig heb, waren namelijk niet te krijgen in Bosnië.”

Streng dieet

“Ik heb een lange tijd veel moeite gehad met mijn ziekte. De eerste jaren moest ik een streng dieet volgen en mocht ik bijna niks hebben. Tegenwoordig gaat het stukken beter. Ik moet dan wel vier keer per dag spuiten en zes keer per dag controleren of mijn suiker goed is, maar ik mag bijna alles weer eten. Natuurlijk gaat het nog wel eens mis. Dan word ik misselijk en krijg ik hoofdpijn. Ook ben ik drie keer in coma geraakt omdat ik te veel gespoten had. Gelukkig is het elke keer nog goed afgelopen.”

Gigi

“Gigi is mijn bijnaam. Die kreeg ik van mijn moeder toen ik nog een klein kereltje was. Ik ben er heel erg blij mee, want mijn echte naam is Jasmin en dat wordt in Nederland gezien als een meisjesnaam.”

Spijbelen

“Op school ging het een tijdje niet zo goed met me. Ik wil niet zeggen dat dat door mijn suikerziekte kwam, want ik was namelijk echt aan het “puberen”. Ik had het niet naar mijn zin en dacht dat ik helemaal niets mocht. Ik begon te roken en spijbelde heel veel. Achteraf heb ik natuurlijk heel veel spijt, maar ik denk wel dat ik er veel van geleerd heb. Nu ik op het OPDC zit, gaat het stukken beter. Ik haal goede cijfers en mag straks examen doen op het Hondsrug College. Ik besef nu heel goed dat je je best moet doen om iets van je leven te maken. Wat dat betreft ben ik echt al een beetje volwassen geworden.”

De 14-jarige Gigi uit Bosnië.

Foto: Jan Anninga

Breakdance

“Wat ik later wil worden, weet ik nog niet precies. Ik denk dat ik iets met computers ga doen. Of iets met breakdancing. Dat is een grote hobby van me. Ik had een groepje vrienden die ook in het asielzoekerscentrum (AZC) woonde waarmee ik vaak samen aan het breakdansen was, maar helaas zijn die jongens allemaal verhuisd. Ik vind het trouwens helemaal niet zo erg om in het azc te wonen. Het gaat daar best wel, maar dat komt denk ik ook omdat ik er veel vrienden heb.”

Mijn vader

“Mijn vader doet heel erg veel moeite om voor ons een verblijfsvergunning te regelen. Hij heeft al heel veel brieven naar

Bosnië gestuurd met daarin het verhaal over mijn ziekte. Er is inmiddels toegegeven dat daar niet de juiste medicijnen zijn. Teruggaan betekent voor mij dus dat ik weer ziek word. Ook voor mijn zusje zou het heel moeilijk zijn. Zij was 2 jaar toen ze naar Nederland kwam en is hier opgegroeid. Bovendien spreekt ze alleen maar Nederlands. Ik weet niet wat onze kansen zijn, maar ik vrees het ergste. Dat betekent niet dat ik opgeef, we blijven doorzetten.”

“Mensen denken dat we “echte” Nederlanders zijn”

De 17-jarige Erna en de 14-jarige Faruk Suman uit Servië kwamen ruim zeven jaar geleden met hun ouders naar Nederland. Het tweetal gaat tegenwoordig naar het Esdal College in Emmen: Erna zit in de vierde klas van het VWO en Faruk in HAVO twee. “Op school doen we het heel goed en dat is ook precies onze bedoeling. Wij willen laten zien wat we kunnen en hoe wij een positieve bijdrage kunnen leveren aan de Nederlandse maatschappij.” Faruk weet al precies wat hij later wil worden: “Journalist!” Erna twijfelt nog een beetje. “Maar ik denk, en hoop, dat ik rechten ga studeren.”

Bombardementen

Toen wij uit Servië vluchtten, was er nog geen “echte” oorlog. Maar we hadden niet veel later moeten gaan: drie maanden na ons vertrek begonnen de bombardementen. Aan teruggaan willen we liever niet denken. We hebben ons leven hier en voelen ons ook Nederlanders. Het gaat zelfs zo ver dat als we tegen iemand zeggen dat we uit het buitenland komen, we vaak niet worden geloofd.”

Afleiding

“Wij wonen in het asielzoekerscentrum (AZC) in Emmen. Daar wordt constant over procedures en verblijfsvergunningen gepraat. We snappen dat wel, maar juist omdat je er elke keer over praat, denk je er ook constant aan. Dat is ge woon niet goed voor je. School betekent voor ons afleiding. Even niet aan de nare dingen denken, maar gewoon lekker jezelf zijn.”

Alleen zijn

“In het AZC wonen we samen met een andere familie in een appartement. Ons gezin heeft twee kamers. Dat is wel eens vervelend als je huiswerk moet maken: dan wil je maar al te graag even alleen zijn. Ook komt het vaak voor dat een van ons televisie wil kijken, terwijl de andere naar de radio wil luisteren of een boek wil lezen. Natuurlijk hebben we daar wel eens ruzie over, maar over het algemeen kunnen we ons goed aanpassen. Je moet ook wel, want je hebt geen keuze.”

Vrienden

“We hebben allebei veel vrienden en vriendinnen. Toch ga ik (Faruk, red.) buiten schooltijd niet zo veel met ze om. Dat komt omdat ik al mijn vrije tijd besteed aan het maken van mijn huiswerk. Ik wil zo veel mogelijk leren. Bovendien is het lastig om vrienden mee naar “huis” te nemen. Dan moeten ze zich bijvoorbeeld melden bij de receptie en wordt er om een handtekening van hun ouders gevraagd. Dan ga ik liever naar hen toe of spreek ik iets af in de stad. Ik zit ook graag achter de computer. Surfen op het inter net vind ik super.”

De 17-jarige Erna en de 14-jarige Faruk doen het meer dan goed op school.

Foto: Jan Anninga

Onze droom

“Wat wij heel erg graag zouden willen hebben? Het lijkt misschien iets heel gewoons, maar het is zo ontzettend belangrijk: een eigen plekje. Onze droom is dat we in een “echt” huis gaan wonen. Wat voor mij (Erna, red.) ook heel erg belangrijk is, is het halen van mijn vwo-diploma. Toen ik net begon, twijfelde ik wel eens of het allemaal de moeite waard was. Omdat mijn opleiding zes jaar duurt en we niet zeker weten hoe lang we nog mogen blijven, was het eerst wel lastig om er helemaal voor te gaan. Nu zit ik al in de vierde en het gaat gigantisch goed. Ik hoop toch zo dat het me gaat lukken.”

Ons best doen

“Of wij terug moeten naar Servië? We kunnen het ons haast niet voorstellen. Waarom zou je mensen wegsturen die echt iets kunnen betekenen voor de Nederlandse maatschappij? Wat voor ons heel lastig is, is dat er redelijk veel asielzoekers zijn die zich niet goed gedragen en ons dus ook een slechte naam geven. Daarom hebben we de afgelopen jaren ook zo ons best gedaan om te laten zien dat wij wel normale, studerende en hardwerkende mensen zijn. Hoe kunnen we nog meer ons best doen om te laten zien dat wij hier thuis horen?”

“Zonder mijn oma was het niet zo goed met me gegaan”

De 13-jarige Manuel uit Azerbeidzjan kwam ruim drie jaar geleden samen met zijn oma en broertje naar Nederland. Manuel gaat naar het Carmelcollege in Emmen en weet al precies wat hij wil worden. “Advocaat!” De jongen staat bekend om zijn vrolijkheid. “Ik lach altijd. Dankzij mijn oma, school en vrienden gaat het super met me en vergeet ik alle nare dingen die ik heb meegemaakt.”

De “andere” dingen

“Wij zijn uit Azerbeidzjan gevlucht omdat er oorlog was. Erg veel kan ik me niet herinneren van die tijd. Meestal denk ik alleen maar aan de leuke dingen die ik mee maak, maar soms komt er toch iets naar boven. Die “andere dingen”, zo noem ik ze maar, probeer ik dan zo snel mogelijk te vergeten. Terug naar ons land wil ik niet, want het is er nog steeds niet veilig. Bovendien heb ik het hier veel te goed naar mijn zin. School, fietsen, sneeuw, ik vind alles geweldig.”

Vergeten

“Toen wij in Nederland aankwamen, werden we naar Zevenaar gestuurd. Maar hoe het toen allemaal ging? Ik ben heel veel vergeten. Wel weet ik dat ik in Zwolle voor het eerst naar school ging. We mochten elke dag met de bus. Nadat we een halfjaar in Zwolle hadden gewoond, zijn we verhuisd naar Klazienaveen. En omdat ik naar school ging op het Carmelcollege in Emmen, moesten we elke dag minimaal een uur fietsen. Nou ja, moesten. Dat was eigenlijk hartstikke leuk. Alleen bij regen en sneeuw was het iets minder.”

Verblijfsvergunning

“Tegenwoordig woon ik samen met mijn oma en mijn broertje in het asielzoekerscentrum in Emmen. Mijn broertje heeft een tijdelijke verblijfsvergunning. Wij niet. Waarom dat zo is, weet ik niet. Eerlijk gezegd snap ik niets van al die regels. Of mijn oma en ik ook een vergunning krijgen, weet ik niet. We kunnen alleen maar hopen.”

Studeren

“Ik zou later heel erg graag willen studeren. En dan advocaat worden. Waarom me dat zo leuk lijkt? Is het raar dat ik dat eigenlijk niet weet? Ik wil graag leren, ergens helemaal voor gaan. Bovendien vind ik praten heel erg leuk. En daarom, tja Het lijkt me gewoon een fantastisch beroep. Op het Carmelcollege gaat het nu hartstikke goed. Het laagste cijfer op mijn rapport was een zes.”

De 13-jarige Manuel wil niets liever dan advocaat worden.

Foto: Henk Benting

Boodschappen

“Na schooltijd doe ik vaak boodschappen voor mijn oma. Ik haal dan avondeten en alles wat mijn broertje en ik nodig hebben voor op school. Vervelend vind ik dat absoluut niet, ik help mijn oma maar al te graag. Zonder haar was het namelijk nooit zo goed met me gegaan. Bovendien helpt ze mij ook altijd. En ze zorgt hartstikke goed voor ons, dat moet u weten.”

Schoolreisjes

“Eén van de leukste dingen van school vind ik de schoolreisjes. Zo zijn we al een keer naar Schiermonnikoog geweest. Daar zag ik voor het eerst het strand en mocht ik zwemmen. Binnenkort gaan we naar Den Haag. Ik weet nu al zeker dat dat hartstikke leuk wordt.”

Ik sport ook graag. Voetbal, basketbal, karate en judo. Dat zijn mijn hobby's. Ik krijg geen les en zit ook niet bij een vereniging hoor, maar heel misschien mag ik binnenkort wel op voetbal."

Je best doen

"Ik hoop natuurlijk dat we in Nederland mogen blijven, want hier zijn we gelukkig. We hebben een eigen plek om te wonen en we mogen naar school. Dat is genoeg. Geld bijvoorbeeld, dat heb ik bijna niet nodig. Alleen als we op schoolreisje gaan dan Voorlopig doe ik gewoon zo veel mogelijk mijn best om iets van mijn leven te maken, misschien dat dat helpt."

Vlak na zijn interview met Dagblad van het Noorden kreeg Manuel een brief thuis. "Daar stond in dat mijn oma en ik een verblijfsvergunning voor de komende vijf jaar hebben! Natuurlijk waren we blij. We hebben lekker feest gevierd en er kwamen heel veel mensen langs die ons feliciteerden. Prachtig nieuws toch."

“Positief blijven is zo ontzettend belangrijk”

De 16-jarige Igor Chpilevski uit Rusland kwam ruim zes jaar geleden met zijn ouders en broer naar Nederland. Igor zit in het laatste jaar van het VMBO op het Carmelcollege in Emmen. “Na mijn examen ga ik naar het Drenthe College om de opleiding administratie te doen. Ik wil heel erg graag boekhouder worden.” Bang om terug te moeten naar Rusland hoeft de 16-jarige niet meer te zijn. “Sinds een maand heb ik een permanente verblijfsvergunning! Kan het nog beter?”

Vluchten

“Waarom wij uit Rusland gevlucht zijn? Daar praat ik niet over. Eerlijk gezegd weet ik er ook weinig van. Mijn ouders willen ons daar niet mee belasten en dat begrijp ik. Vandaar dat ik er ook nooit naar vraag. Familie hebben we niet meer in Rusland, dus dat is voor ons een gesloten hoofdstuk. Ik weet nog wel dat we met de auto naar Nederland gekomen zijn. We moesten ons melden in Rijsbergen en kregen in Den Haag een plek om te wonen. Een grote en drukke stad inderdaad, maar daar waren we snel aan gewend.”

Nederlands

“In Den Haag kreeg ik voor het eerst les in het Nederlands. Na acht maanden verhuisden we naar Emmen en toen mocht ik al meedoen in een “echte” Nederlandse klas. Veel bijles heb ik niet nodig gehad, eigenlijk is het allemaal heel snel gegaan. Nu, op het Carmelcollege, gaat het ook hartstikke goed. Economie en wiskunde zijn mijn favoriete vakken. Engels vind ik moeilijk, maar ik probeer zo veel mogelijk te oefenen.”

Discipline

“In Rusland is discipline heel erg belangrijk. Zo ga je bijvoorbeeld pas vanaf je zevende naar school, maar dan leer je wel meteen alles in een keer. Lezen, schrijven en rekenen Erg makkelijk is het niet, maar het lukt wel omdat het moet. Je hebt het eigenlijk zelf in de hand. Neem mijn ouders bijvoorbeeld, die hebben zichzelf Nederlands geleerd. Discipline inderdaad!”

Vrijheid

“Wat me meteen opviel toen ik hier kwam, is de vrijheid die je als kind krijgt. Zo mocht ik op school ineens buitenspelen. Dat was voor mij heel bijzonder, want dat kan in Rusland namelijk niet. Wat mij betreft is die vrijheid een absoluut pluspunt aan Nederland. Ik was er meteen aan gewend en kon er ook goed mee omgaan. Nu zou ik niet meer zonder kunnen.”

De 16-jarige Igor heeft sinds een maand een permanente verblijfsvergunning.

Foto: Henk Benting

Broertje

“Vier jaar geleden hebben mijn ouders nog een zoontje gekregen. Daar waren we allemaal hartstikke blij mee. Hij zit nu in groep een en praat Nederlands en Russisch door elkaar. Ik ben blij dat hij in Nederland mag opgroeien en zoveel kansen krijgt.”

Telefoontje

“Ik weet nog heel goed dat we “het” telefoontje van onze advocaat kregen. Ineens was het daar: we kregen een verblijfsvergunning.”

Mijn broer en ik zaten bij een vriend, maar zijn zo snel mogelijk naar huis gegaan. Het was een groot feest. Bang om terug te moeten ben ik eigenlijk nooit geweest. Mijn ouders zijn altijd van het beste uitgegaan. Wat er ook gebeurde, ze bleven altijd positief. En dat is zo ontzettend belangrijk!”

Verhuizen

“Na een paar jaar in het asielzoekerscentrum in Emmen mogen we nu verhuizen naar een “echte” woning in de Emmer wijk Emmerhout. We hebben al heel veel aan het huis gedaan. Samen behangen, verven en inrichten. Dat is zoiets geweldigs. Ik krijg mijn eigen kamer met een televisie. Ik weet zeker dat wij een hele mooie toekomst hebben.”

“Ik ben van Nederland gaan houden”

De 16-jarige Roman Hovanisian komt uit Azerbeidzjan. “Daar ben ik inderdaad geboren, maar ik heb er maar een jaar gewoond.” Samen met zijn ouders vluchtte Roman vijftien jaar geleden naar Rusland waar zijn twee broertjes Soerik en Dikran werden geboren. “Daar zijn we zeven jaar gebleven. Helaas was een veilig leven voor ons in Rusland ook onmogelijk en dus vertrokken we in 1998 naar Nederland.” De 16-jarige zit momenteel in de derde klas van de opleiding Techniek Breed op het Carmelcollege in Emmen. “Mijn school is heel erg belangrijk voor me en ik wil graag automonteur worden. Of profvoetballer, maar dat blijft vast een droom.”

Geen papieren

“Om maar meteen met de deur in huis te vallen: ik ben illegaal. We kunnen er wel omheen blijven draaien maar vier jaar geleden zijn mijn ouders, broertjes en ik uitgeprocedeerd. In die tijd hebben we het besluit genomen om in Nederland te blijven. Een keuze die je natuurlijk niet zomaar even maakt. Terug naar Azerbeidzjan of Rusland kunnen we niet. Hadden we dat wel gedaan, dan was het niet goed met ons afgelopen. Ingaan op details vind ik niet nodig, het is daar voor ons niet veilig. Punt. En ook al zouden we terugwillen, we zijn daar niet eens welkom.”

Naar school

“Toen wij, ik was negen jaar, in Nederland aankwamen, mochten mijn broertjes en ik voor het eerst in ons leven naar school. In Rusland kon dat niet omdat we ook daar geen papieren hadden. Hier kregen we ineens een woning in de Emmer wijk Emmermeer en alles leek mogelijk te zijn. Ik mocht op voetbal en had al snel veel vrienden. Het was voor ons een geweldige tijd. Ik ben toen echt van Nederland gaan houden.”

Michel

“In groep drie van de Groen van Prinstererschool in Emmermeer heb ik mijn beste vriend Michel Klaassens leren kennen. Ik heb heel veel aan hem en zijn ouders gehad. Toen wij in 2002 het bericht kregen dat wij uitgeprocedeerd waren en Nederland moesten verlaten, vingen zij mij op en namen ze mij in huis. Mijn broertjes zaten in die tijd in Hoorn. Mijn ouders hebben rondgezworven in het Zuiden. Het was moeilijk dat ik in die tijd niet gewoon bij mijn familie kon zijn, maar ik kreeg wel de kans om gewoon door te gaan met mijn school. Ik heb altijd ontzettend goed mijn best gedaan.”

Weer samen

“In 2003 kreeg ik het bericht dat mijn ouders en broertjes terug konden komen naar Emmen. Er zijn in die tijd zo gigantisch veel

De 16-jarige Roman wil graag automonteur worden.

Foto: Jan Anninga

mensen geweest die ons hebben geholpen. Er werd een flatje voor ons geregeld en we kregen elke week geld om van te leven. Ik kan je niet in woorden uitleggen hoe dankbaar ik ben. Ik ging in die tijd naar het AOC Terra, waar ik het heel erg naar mijn zin had, maar wilde graag iets anders doen. Omdat ik graag automonteur wil worden, kon ik naar het Carmelcollege waar ik de opleiding Techniek Breed mocht volgen.”

Profvoetballer

“Op school gaat het nu nog steeds heel erg goed met mij. Ik krijg een keer per week Nederlandse les om voor mijn examens van volgend jaar te oefenen. Ook voetbal ik bij FC Emmen. Een mevrouw uit Erica betaalt mijn lidmaatschap. Ik train drie keer

per week en zit in het elftal B1. Stiekem droom ik wel eens van een toekomst als profvoetballer, maar ik ben nog lang niet goed genoeg. Blijven oefenen dus.”

Hoe verder?

“Ik heb geen idee hoe onze toekomst eruit ziet. Ik hoop alleen wel dat er snel duidelijkheid komt want die constante onzekerheid wordt voor ons steeds moeilijker. Ik kan haast niet uitleggen hoe graag ik hier zou willen blijven. Nederland is zo'n fantastisch land. De mensen zijn vriendelijk, er zijn goede regels, je bent veilig en iedereen kan iets van zijn of haar toekomst maken. Ik denk dat het uiteindelijk wel duidelijk wordt dat wij echt niet terug kunnen naar Azerbeidzjan of Rusland. Ik heb er vertrouwen in dat Nederland ons niet aan ons lot overlaat.”

Illegale vreemdelingen mogen niet werken en hebben geen recht op woonruimte of een uitkering. Toch betekent dit niet dat zij helemaal geen rechten hebben. Want iedereen die in Nederland verblijft, moet menswaardig behandeld worden. Dit houdt in dat alle illegale vreemdelingen toegang hebben tot medische zorg en alle illegale kinderen recht hebben op onderwijs.

“Ik ben blij dat ik in Nederland zo veel heb mogen leren”

De 17-jarige Mandalena kwam in 2001 samen met haar broer uit Angola naar Nederland. Mandalena zit tegenwoordig op het Drenthe College in Emmen en volgt de opleiding horeca. Omdat zij en haar broer alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's) zijn, moeten ze terug naar Angola zodra ze 18 zijn. “Ik weet dat dat een heel moeilijke tijd gaat worden, maar ik ben wel blij dat ik in Nederland zo veel heb mogen leren. Dankzij mijn opleiding hier heb ik straks mis schien wel een mooie toekomst in Angola.”

Koud

“Bijna vijf jaar geleden ben ik samen met mijn broer gevlucht. Ik wist helemaal niets van Nederland. Ik kan me nog goed herinneren dat ik het gigantisch koud had toen ik hier kwam. Over mijn leven in Angola praat ik liever niet. Er woont nog een tante van ons, maar wij weten niet hoe het met haar gaat. Het is heel erg lastig om contact te houden. Bellen of post ontvangen is heel lastig. Bovendien kun je in Angola alleen een computer kopen als je heel erg veel geld hebt.”

Een vriendje

“Mijn eerste maanden in Nederland heb ik in Eindhoven gewoond. Daar heb ik mijn vriend leren kennen. We zijn nog steeds samen. Hij komt ook uit Angola en is automonteur in Eindhoven. Elk weekend komt hij naar Emmen. We hebben het hartstikke leuk samen. Mijn vriend heeft inmiddels wel een Nederlands paspoort en mag dus blijven. Over het feit dat ik straks terug moet naar Angola praten we nooit. We doen net alsof het altijd zo blijft en gaan gewoon door.”

Op mezelf

“Ik was 15 jaar toen ik op mezelf ging wonen. Ineens moest ik alles alleen doen. Ik had een kamer en een bed. De rest van de spulletjes die ik nodig had, heb ik zelf gekocht. Mijn broer woont ook op een kamer in Emmen. Niet in hetzelfde huis, maar wel in de buurt. Ik ga heel erg vaak naar hem toe en dan eten we samen. Ik kan namelijk heel erg lekker koken! Ook het huishouden vind ik leuk om te doen. En ook al was dat niet zo, het moet toch gebeuren.”

Stage

“Voordat ik besloot om de opleiding horeca te volgen, heb ik administratie op het Hondsrug College gedaan. Ik heb mijn diploma gehaald, maar dat was wel moeilijk omdat ik thuis niet kon oefenen met typen. Tegenwoordig loop ik stage in de kantine van het gemeentehuis in Emmen. Ik ga er elke dag fluitend heen, want

De 17-jarige Mandalena weet dat ze binnenkort terug moet naar Angola.

Foto: Henk Benting

het is erg leuk. Net alsof ik al een echte baan heb. Ik weet niet of ik de opleiding horeca kan afmaken, maar ik heb al weer zo veel geleerd. En daar gaat het om!”

Voetballen

“Voetbal is mijn grootste hobby. Ik zit in het damesteam van FC Emmen en speel linksbuiten. Mijn snelheid is mijn sterkste punt: ik haal iedereen in. We trainen drie keer per week met ons team en hebben elke zaterdag een wedstrijd. De voetbalspullen die ik heb, heb ik zelf betaald. Daar gaat dus mijn meeste geld aan op. Zo nu en dan komt mijn broer kijken bij een wedstrijd.”

Onze toekomst

“Ik weet dat mijn broer en ik terug moeten naar Angola, maar niet precies wanneer. We doen ons uiterste best om zo veel mogelijk te maken van de tijd die we hier nog hebben. Verhalen van Angolese mensen die na een paar jaar Nederland weer terug moesten, heb ik al genoeg gehoord. Ik weet dat het moeilijk wordt, maar ik wil er niet te veel aan denken. En het is inderdaad een eng idee dat ik straks geen contact meer kan hebben met mijn vriend. Maar goed Het is nou eenmaal zo. Ik kan er niets aan veranderen en dus leg ik me er maar bij neer. Voorlopig geniet ik nog lekker van mijn tijd hier.”

“Het krijgen van een baby’tje is het mooiste wat me is overkomen”

De 19-jarige Nadia Issifou uit Togo kwam in 2003 in haar eentje naar Nederland. “Vluchten uit je eigen land, en dan vooral als je helemaal alleen bent, is een verschrikkelijke ervaring. Je voelt je eenzaam, bent bang en vraagt je af of het allemaal wel weer goed komt.” Nu, ruim drie jaar later, gaat het perfect met Nadia. “Ik woon samen met mijn vriend Rachad en we hebben een dochtertje. Ze heet Chakira. Het krijgen van ons baby’tje is het mooiste wat me ooit is overkomen.”

Veilig

“Daar sta je dan als 16-jarige meisje. Je bent terecht gekomen in een land waar je nog nooit van gehoord hebt. Je kent niemand, verstaat niet wat mensen zeggen en vraagt je af waarom je hier in hemels naam bent gekomen. Maar je bent in ieder geval veilig. En daar gaat het om. Want vluchten uit je eigen land doe je natuurlijk niet zomaar.”

Campus

“Mijn eerste jaar in Nederland heb ik op de campus voor alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's) in Vught doorgebracht. Ik mocht 's ochtends naar school maar kreeg alleen les in het Engels. Nederlands leren was niet nodig. Het was tenslotte de bedoeling dat wij AMA's zo snel mogelijk terugkeerden naar ons eigen land. Ik kan niet zeggen dat ik daar een leuke tijd heb gehad. Je hebt het gevoel dat je in een gevangenis leeft. Per week kregen we zestien uur voor “onzelf”. Maar echt vrij voelde je je dan niet. Als je bijvoorbeeld besloot om even naar het winkelcentrum te gaan, moest je constant de tijd in de gaten houden. Te laat terug op de campus betekende namelijk dat je een boete van 2,50 euro kreeg. En dat is veel geld als je maar 12 euro per week te besteden hebt.”

Eigen taal

“Ik weet nog heel goed dat ik tijdens een van mijn “vrije” zaterdagen op de campus naar het station van Vught ben gelopen. Dat was de dag dat ik mijn vriend Rachad voor het eerst zag. Hij zag me lopen, sprak me aan en vroeg waar ik vandaan kwam. Tot mijn grote verbazing komen we uit dezelfde streek in Togo. Je kunt je niet voorstellen hoe heerlijk het is om dan iemand te ontmoeten die je kan verstaan. Eindelijk weer je eigen taal spreken! We spraken af om elkaar weer te zien.”

Je bent mooi

“Natuurlijk ben ik die week erop weer naar het station gegaan. Rachad was er ook. Volgens mij zei ik zoiets van “wat ben je mooi”. Het klinkt misschien wat afgezaagd, maar het was voor ons liefde op het eerste gezicht. We hebben ergens een broodje gegeten en

De 19-jarige Nadia met haar dochtertje Chakira.

Foto: Henk Benting

lang gepraat. Omdat Rachad in Emmen woont, konden we elkaar niet vaak zien. Maar zodra hij de kans had, stond hij weer op het station op me te wachten.”

Zwanger

“In 2004 werd de campus in Vught gesloten en mocht ik naar Drachten. Goed nieuws dus, want zo kon ik vaker bij Rachad zijn. Ineens mocht ik gewoon naar school en kreeg ik de kans om elk weekend naar Emmen te gaan. In die periode raakte ik zwanger. Misschien een slechte timing maar ik was ontzettend blij met het nieuws. Rachad schrok in het begin wel, maar was al snel in de wolken. Een baby’tje, dat is toch geweldig? “

Echt belangrijk

“Niet iedereen in mijn omgeving reageerde positief op mijn zwangerschap. Er is mij zelfs verteld dat het verstandiger zou zijn als ik abortus pleegde. Dat was absoluut geen optie voor mij. Ik heb er geen seconde over nagedacht. Ik heb al zo weinig mensen in mijn leven die echt belangrijk voor mij zijn en dan zou ik mijn eigen kindje weg laten halen? Toen ik vijf maanden zwanger was, kreeg ik te horen dat ik naar Emmen kon verhuizen. Natuurlijk ben ik gegaan.

Dikke buik

“Omdat ik heel erg graag naar school wilde blijven gaan, heb ik me in Emmen meteen gemeld bij de Internatinale Taalgroep. Er werd besloten dat ik naar het Carmelcollege kon. Het was voor mij wel wennen om met mijn dikke buik in de klas te zitten. Mensen kijken toch veel naar je. Gelukkig heeft Rachad altijd achter mij gestaan en me gestimuleerd. Daar ben ik hem nog steeds dankbaar voor. Tot vier weken voor de bevalling ging ik elke dag naar school.”

Ons kindje

“De bevalling in het ziekenhuis in Emmen was prachtig. De mensen waren zo lief voor me en het leek wel of iedereen ons wilde helpen. Vooral aan onze vrienden Carolien en Henk Sanders van Vluchtelingenwerk hebben we heel erg veel gehad. We kregen alle spullen die we nodig hadden voor ons kindje. Het is heel bijzonder hoe ontzettend gelukkig je je op zo'n moment kan voelen.”

Het huishouden

“In Togo is het heel normaal dat de vrouw voor de kinderen zorgt en ook thuis alles doet. In Nederland is dat veel minder en ook op dat gebied passen wij ons aan. Ik verwacht van Rachad dat hij meehelpt in het huishouden en we verdelen de taken zo veel mogelijk. Ik heb veel respect voor mijn vriend. Hij werkt ook nog eens vijf dagen per week als elektromonteur en moet elke avond studeren omdat hij nog veel wil bijleren.”

Verblijfsvergunning

“Rachad heeft een permanente verblijfsvergunning. Ik nog niet, maar het lijkt erop dat alles goed komt. Ik ga momenteel naar het Drenthe College waar ik oefen voor mijn inburgeringsexamen. Als alles straks zeker is, wil ik graag een opleiding doen voor bejaardenverzorgster. Daar heb ik een hele goede reden voor. Omdat mijn moeder nog in Togo woont en ik niet weet wie er voor haar zorgt, wil ik graag zo veel mogelijk andere mensen helpen.”

Compleet

“Drie jaar geleden had ik niet verwacht dat mijn leven ooit nog zo compleet zou worden. Ik heb een schat van een vriend, een pracht van een dochter en een eigen huisje. De mensen die ons hebben geholpen, blijf ik altijd dank baar. Zonder hen was het ons nooit gelukt.”

Naschrift

Inmiddels is schooljaar 2005-2006 afgesloten.

Igor heeft zijn VMBO diploma gehaald en gaat verder studeren op het MBO, Niveau 4 administratie.

Jelena maakte het spannend en heeft na een herkansing gelukkig toch haar HAVO diploma gehaald. Als de aanvraag bij het UAF gehonoreerd wordt, kan zij doorstuderen aan de hogeschool in Groningen. Ze is blij dat ze in ieder geval dit diploma op zak heeft.

Nadia heeft enkele onderdelen van haar inburgeringstraject afgesloten en hoopt volgend jaar met haar beroepsopleiding te kunnen starten.

De andere jongelui zijn allemaal naar de volgende klas overgegaan. Voor 18-jarigen zonder verblijfsvergunning is het nog niet duidelijk of zij hun opleiding kunnen voortzetten.

Manuel heeft samen met zijn Oma en broertje een huis in Borger gekregen en gaat in de zomervakantie verhuizen.

Lyda heeft in oktober haar debat met mevrouw Rita Verdonk. Het onderwerp is: "Communicatie tussen moslim jongeren en niet-moslim jongeren"

En ondertussen duurt het wachten op een beslissing in de verschillende procedures nog steeds voort.

Op 14 oktober om 12.00 uur hebben wij samen met de jongeren een afspraak met Mevrouw Verdonk. Wij gaan de Minister van Vreemdelingzaken dan in ieder geval deze bundel overhandigen...

Internationale Taalgroep Emmen

Sinds 1989 werken de scholen voor Voortgezet Onderwijs in Emmen, de Gemeente Emmen en de Stichting Kobalt voor onderwijs en jeugd, samen bij de opvang van anderstalige leerlingen in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar.

De samenwerking is ontstaan vanuit de gedachte dat het zowel voor de niet Nederlandstalige jongeren als voor de Nederlandstalige jongeren beter is, dat er een evenwichtige verdeling van buitenlandse jongeren over alle VO scholen plaatsvindt.

Binnen de Internationale Taalgroep zijn op de 4 VO scholen in Emmen aparte taalgroepen waarin de anderstalige jongeren zo snel mogelijk voorbereid worden op geleidelijke instroom in het reguliere Nederlandse onderwijs.

Coördinator: Annet Jansen

Postbus 2041

7801 CA Emmen

tel: 0591- 649523/06-25052082

e.mail: jansen@kobalt.nu

bezoekadres:

Angelsloërdijk 13c (ingang OPDC)

Emmen

Colofon

Voorgesprekken

Annet Jansen

Interviews en tekst

Hanneke Ettekoven

Fotografie

Duncan Wijting, Henk Benting en Jan Anninga

Grafische vormgeving

Tom Venema

Drukwerk

Febo druk

Tussen Hoop en Vrees *Hanneke Ettekoven, Annet Jansen*

“Zielige verhalen?

Nee, dit gaat over de kracht van de jeugd.”

Dagblad van het Noorden, Jan Venema

**“Wat voor ons ligt en wat achter ons ligt, is
onbeduidend in vergelijking met wat in ons ligt.
En omdat deze jongeren juist dát naar buiten
weten te brengen, gebeuren er wonderen”**

Gemeente Emmen, A. Ziengs

**“Ondanks alles, toch aan een toekomst werken.
Jongeren laten zien dat dit kan!”**

LOWANvo, Hariëtte Boerboom

**“Verleg een steen in de rivier en de stroom zoekt
een nieuwe weg. Onderwijs is net als water:
altijd in beweging!! Kobalt kijkt met respect naar
de nieuwe wegen die deze jongeren zoeken....”**

Kobalt voor Onderwijs en Jeugd, Itie van de Berg

**“De kunst is om je OOK te richten op
de positieve kanten van je leven!”**

Stichting Vluchtelingenwerk Drenthe, Christine Hillemans